

Plats för logga	Plats för logga
-----------------	-----------------

Undersökning

Nationella referenshalter av PFAS i mark och vatten.

Dokumenttyp	Beskrivning av undersökning
Ansvarig organisation	Sveriges geologiska undersökning
Upprättad	2025-04-29
Startår	2023
Slutår	Pågående
Senast reviderad	-
Namn på undersökning för databas	und-sgu-natref-pfas-mark-vatten

Innehållsförteckning

1	Typ av undersökning – dokumenttyp	1
2	Titel på undersökning	1
3	Kortnamn på undersökning för databas	1
4	Dokumentnamn på undersökning	1
5	Titel på överordnat övervakningsprogram	1
6	Ansvarig eller ägare av undersökningen	1
7	Syfte med undersökningen	1
8	Metodik	1
9	Ämnesgrupper, artgrupper eller objekt som omfattas	2
10	Övervakningsmanualer eller metoder som omfattas	2
11	Geografisk utsträckning	2
12	Relation mellan provplats och övervakningsstation	2
13	Provplatser och övervakningsstationer som omfattas	2
14	Startår	3
15	Slutår	3
16	Finansiering	3
17	Initiativ	3
18	Medverkande aktörer	3
19	Länkar	3
20	Termer och begrepp	3
21	Revisionshistorik	4

1 Typ av undersökning – dokumenttyp

Projekt

2 Titel på undersökning

Nationella referenshalter av PFAS i mark och vatten.

3 Kortnamn på undersökning för databas

und-sgu-natref-pfas-mark-vatten

4 Dokumentnamn på undersökning

und-sgu-natref-pfas-mark-vatten.pdf

5 Titel på överordnat övervakningsprogram

För denna undersökning finns inget överordnat övervakningsprogram.

6 Ansvarig eller ägare av undersökningen

Sveriges geologiska undersökning och Naturvårdsverket.

7 Syfte med undersökningen

Det övergripande syftet med projektet är att utreda förekomst av PFAS i mark och vatten på platser bortom lokala föroreningskällor, för att utreda eventuell storskalig diffus spridning och eventuella referenshalter runt om i landet, i olika typer av miljöer. Fokus för undersökningarna är grundvatten och ytlig mark, men även andra matriser (deposition, ytvatten) undersöks i viss omfattning.

8 Metodik

Projektet genomförs som en rad olika delmoment, som alla har samma övergripande syfte, men där inriktning/fokus kan skilja sig åt.

Huvuddelarna av projektet omfattar provtagning i grundvatten och mark vid geografiskt spridda provplatser runt om i hela landet med ambitionen att utreda referenshalter i relativt mer orörda områden. Provtagningen är här väsentligen samordnad med löpande nationell grundvattenövervakning, med SGU som utförare avseende grundvattenprovtagning, och konsulter som utförare avseende markprovtagning.

Ett annat av projektets delmoment fokuserar på att utreda referenshalter i urbana miljöer. Provtagning genomförs här i grundvatten och jord i ett urval tätorter runt om i landet, genomgående av konsulter.

Inom ytterligare ett delmoment uttas prover i en rad olika matriser inom välinstrumenterade och välundersökta avrinningsområden på olika platser i landet, för att detaljerat utreda diffust inflöde och fördelning av PFAS-ämnen mellan olika matriser i mer orörda miljöer.

Dokumentidentitet:	Dokumentnamn: N.N	Version: 0.4	Sida: 2 (4)
Utarbetad av: N.N	Godkänd av: .	Giltig från: 2024-09-27	

Ytterligare delmoment omfattar provtagning i andra typområden, exempelvis våtmarksområden.

Enligt plan beskrivs, utreds och avrapporteras alla delmoment var för sig på löpande basis under projektets löptid. I samband med projektets avslut ska resultaten syntetiseras i en samlad slutrapport.

9 Ämnesgrupper, artgrupper eller objekt som omfattas

Undersökningarna har omfattat analyser av PFAS, i olika omfattning. I mark har även analyser av TOC och järn utförts. För vattenproverna har i flera fall allmänna fys-kemanalyser utförts, men då generellt inom ramen för andra parallella undersökningar (liksom nationell miljöövervakning).

10 Övervakningsmanualer eller metoder som omfattas

För projektet har speciella provtagningsrutiner utarbetats utifrån Övervakningsmanualen *Övervakning av grundvattenkvalitet version 1.1*
<https://www.havochvatten.se/download/18.1ae572bb178463a43cc85f7/1616145416504/grundvattenkvalitet11.pdf>

samt *SGF:s rapport 2:2013*.

https://svenskageotekniskaforeningen.se/wp-content/uploads/Publikationer/SGF_Rapporter/2013_2_Falthandbok_Undersokningar_fororenade_omraden.pdf

För detaljer hänvisas till de rapporter som tagits och tas fram inom projektet, per delmoment.

11 Geografisk utsträckning

Projektet och undersökningarna är nationellt omfattande.

12 Relation mellan provplats och övervakningsstation

Relationen mellan provplats och övervakningsstation följer Stationsregistrets definition. Således är förhållandet mellan provplats och övervakningsstation för projektet genomgående 1:1.

13 Provplatser och övervakningsstationer som omfattas

Projektet har som nämnts omfattat provtagning av mark, grundvatten, deposition och ytvatten. Analysdata avseende grundvatten förvaltas av datavärdskap för grundvatten. Analysdata avseende mark, deposition och ytvatten förvaltas av datavärdskap för miljögifter.

Projektet har omfattat såväl sedan tidigare registrerade provplatser, liksom nya provplatser registrerade specifikt för detta projekt. Provplatser där grundvatten uttagits har registrerats av datavärdskap grundvatten. Där markprover uttagits i anslutning till provplatser i grundvatten, har datavärdskap miljögifter angetts som associerad datavärd för provplatsen i

Dokumentidentitet:	Dokumentnamn: N.N	Version: 0.4	Sida: 3 (4)
Utarbetad av: N.N	Godkänd av: .	Giltig från: 2024-09-27	

fråga, varpå analysdata rapporterats till datavärdskap för miljögifter med kompletterande information vid behov dokumenterat i kommentarsfält. För de fall markprover uttagits som samlingsprov ges även information om detta i kommentarsfält.

Provplatser för deposition och ytvatten, och för mark där det inte finns en motsvarande (kopplad) provplats i grundvatten, har registrerats av datavärdskap miljögifter.

14 Startår

2023

15 Slutår

Pågå

16 Finansiering

Naturvårdsverket genom anslag 1:4, anslagspost 1.

17 Initiativ

RUPFO; regeringsuppdrag för stärkt samordning och vägledning om PFAS-förorenade områden.

18 Medverkande aktörer

SGU, NV, SGI, SLU, IVL.

19 Länkar

URI till detta dokument	https://kodlistor.miljodatasamverkan.se/def/vocabulary/styrdok/undersokning/5
Länk till RMDK	https://specifikationer.miljodatasamverkan.se/def/undersokningar/und-sgu-natref-pfas-mark-vatten.pdf

20 Termer och begrepp

Grundläggande definitioner av centrala begrepp såsom övervakningsprogram, undersökning, övervakningsmanual hittas här:

https://specifikationer.miljodatasamverkan.se/def/README_definitioner.pdf

Fler termer och begrepp kan komma att läggas till vid behov.

Dokumentidentitet:	Dokumentnamn:	Version:	Sida:
	N.N	0.4	4 (4)
Utarbetad av:	Godkänd av:	Giltig från:	
N.N	.	2024-09-27	

21 Revisionshistorik

Här förs på sedvanligt sätt in de ändringar som görs i dokumentet. De ändringar som görs får inte vara av den karaktären att de påverkar hur data ska tolkas. Det går alltså inte att byta metod hur som helst. Om man t.ex. byter från mätningar till modellering av data ska här aktuell undersökning avslutas och en ny undersökning skapas som ett nytt dokument. Om man lägger till eller tar bort medverkande län, eller om finansieringskällan ändras påverkas inte tolkningen av mätresultaten som undersökningen genererar. Då är undersökningen fortfarande relevant. En länk till en beskriven undersökning bör förbli oförändrad för "tid och evighet".

Version	Datum	Ändring	Sign
0.1	2025-04-09	Dokumentet skapas.	MÅ
0.3	2025-04-10	Ny version framtagen efter justeringar.	MÅ
0.4	2025-04-29	Dokumentet är godkänt och publicerat.	AF

AF = Anders Foureaux; MÅ = Maria Åkesson

Revisionsregler: Återstår att specificera närmare.

/Slut på text